

Spodbujamo zelena delovna mesta

Priporočila za nadaljnje ukrepe

Naročnik: Republika Slovenija, Urad Vlade RS za komuniciranje,
Gregorčičeva 25, 1000 Ljubljana
Pogodba št. 64/2013 z dne 14. 10. 2013

Projekt Spodbujamo zelena delovna mesta je ena izmed akcij partnerstva na področju komuniciranja evropskih vsebin med Evropsko komisijo, Vlado Republike Slovenije in Evropskim parlamentom. Vsebine, objavljene v tem dokumentu, ne predstavljajo uradnega stališča Evropske komisije, Vlade Republike Slovenije ali Evropskega parlamenta.

Izvajalec: Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, ustanova
Resljeva 20, p.p. 4440, 1000 Ljubljana

Urednica: dr. Renata Karba

Ljubljana, 15. december 2014

Priporočila so objavljena na spletnem mestu zelenadelovnamesta.si.

Kazalo

I. Uvod	3
II. Analiza družbenega okvirja za zelena delovna mesta	5
III. Priporočila za spodbujanje zelenih delovnih mest	7
Državni zbor	7
Državni svet	7
Vlada RS	8
Ministrstvo za finance	9
Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo	10
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	11
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	12
Ministrstvo za infrastrukturo	13
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	14
Ministrstvo za okolje in prostor	15
Občine	15
Združenja občin	17
Podjetja	17
Interesna združenja, zbornice	18
Združenje delodajalcev Slovenije	19
Zavod za zaposlovanje	19
Center RS za poklicno izobraževanje	20
Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije	20
Andragoški center Slovenije	20
Raziskovalne, izobraževalne in strokovne inštitucije	21
Ekosklad	21
Zavod za gozdove Slovenije	22
Nevladne organizacije	22
Mediji	22
IV. Mehanizmi financiranja, povezani z zelenimi delovnimi mesti	23

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

331.103.1:502.131.1(497.4)(0.034.2)

SPODBUJAMO zelena delovna mesta [Elektronski vir] : priporočila za nadaljnje ukrepe / [urednica Karba Renata]. - El. knjiga. - Ljubljana : Umanotera, 2014

Način dostopa (URL): <http://www.zelenadelovnamesta.si>

ISBN 978-961-6450-30-0 (pdf)
1. Karba, Renata
277107456

I. Uvod

V Sloveniji je prepoznavnost razvojnih priložnosti, ki jih prinašajo zelena delovna mesta, premajhna, zato ostaja potencial zanje premalo izkoriščen. Projekt *Spodbujamo zelena delovna mesta* je bil posvečen prav temu: netenju iskre za načrtno uresničevanje potenciala za zelena delovna mesta v Sloveniji. K temu so pripomogle predstavitve navdihujočih dobrih praks, razširjanje znanja ter povezovanje deležnikov spodbujanja zelenih delovnih mest. S pričujočimi priporočili so podane pobude za nadaljnje ukrepe, vključen pa je tudi pregled mehanizmov njihovega financiranja.

Udeleženci seminarjev za podjetja, lokalne skupnosti in svetovalce zaposlitev po vsej Sloveniji so v lokalnih okoljih identificirali bogat nabor naravnih, človeških in drugih virov, ki predstavljajo potencial za zelena delovna mesta. Kamorkoli v Sloveniji gremo, najdemo rodovitna tla, gozd, obnovljive vire energije, raznovrstnost živalskih in rastlinskih vrst, lepo krajino ter ohranjena rokodelska znanja in industrijsko tradicijo. Pa tudi odpadke, ki ločeno zbrani postajajo vse pomembnejša surovina. In veliko potrebo po povečanju energetske učinkovitosti kot ključnem dejavniku konkurenčnosti podjetij in kakovosti življenja družin. Prav tako pa na vsakem koncu najdemo posebnosti: blagodejno ričkovo olje kot del koroške kulinarike, tradicijo ladijskega mizarjenja na Primorskem, planinskega orla in kozoroga v gorenjskih hribih, na Štajerskem pa Štajerko – avtohtono vrsto kokoši. Navdušujeta njihova raznolikost ter povezanost z naravo, kulturo in tradicijo. Potencial za zelena delovna mesta je v Sloveniji nedvomno velik. Prav tako nedvomno pa bo za njegovo uresničitev potrebno še marsikaj postoriti.

Zelena delovna mesta bodo nastala le, če se bo razvilo zeleno gospodarstvo. Ključni dejavniki prehoda v zeleno, to je konkurenčno in nizkoogljično gospodarstvo, gospodarno z viri in prijaznejše do okolja, so: **izboljšanje prepoznavnosti koncepta zelenih delovnih mest** in priložnosti, ki iz njih izhajajo; zapolnitev razkoraka med ponudbo in povpraševanjem na področju **znanj in spretnosti na trgu dela**; razvoj ponudbe **zelenih izdelkov in storitev** ter povpraševanja po njih; vzpostavitev **vzpodbudnega pravnega in fiskalnega okvirja** ter **mobilizacija sredstev iz zasebnih in javnih virov**, predvsem iz evropskih skladov. Kot krovna potreba za to, da Slovenija izkoristi svoje mnogovrstne razvojne potenciale in priložnosti, pa se izkazuje jasna **trajnostna razvojna usmeritev države**. Jasne strateške usmeritve so osnova za zadostitev potrebe po usklajenosti, doslednosti in sinergiji, nenazadnje pa tudi gospodarnosti ukrepov politik različnih resorjev pri podpiranju skupnih ciljev.

Sprejetje celovite trajnostne razvojne strategije bi predstavljalo spodbuden signal celotni kaskadi deležnikov spodbujanja zelenih delovnih mest od državne do lokalne ravni, inštitucijam na področju zaposlovanja, razvoja kadrov in štipendiranja, raziskav, razvoja in izobraževanja, predvsem pa gospodarstvu, ki mora delovna mesta ustvariti in za to potrebuje ustrezno podporo. Priporočila za nadaljnje ukrepe za spodbujanje zelenih delovnih mest so namenjena ključnim inštitucijam, ki lahko primaknejo kamenčke v mozaik systemskega, medsektorsko koordiniranega okvirja namenskih političnih ukrepov.

Uresničevanje potenciala zelenih delovnih mest je za Slovenijo pomembno tako zaradi zmanjševanja škodljivih vplivov na okolje kot tudi zaradi povečanja konkurenčnosti gospodarstva, nič manj pa tudi z vidika reševanja perečega problema brezposelnosti. Zelena delovna mesta lahko igrajo pomembno vlogo pri zapolnjevanju vrzeli približno 100.000 delovnih mest, ki zeva med trenutno in ciljno, 75-odstotno stopnjo zaposlenosti v starostni skupini 20–64 let do leta 2020. Področja, ki glede na sonaravni trajnostni kapital Slovenije obetajo največ, so ekološko kmetijstvo, gozdno-lesna veriga, ravnanje z odpadki, učinkovita raba energije, obnovljivi viri energije in trajnostni turizem. Splošnim priporočilom posameznim deležnikom spodbujanja zelenih delovnih mest so zato dodani predlogi ukrepov na teh specifičnih področjih.

Ko govorimo o zelenih delovnih mestih, najprej pomislimo na varovanje okolja. A kot del zelenega gospodarstva so zelena delovna mesta tista, ki na prvem mestu izboljšujejo blagostanje in socialno pravičnost, ob tem pa pomembno zmanjšujejo okoljska tveganja in izčrpavanje naravnih virov ([UNEP, 2014](#)). Zato je bilo v projekt Spodbujamo zelena delovna mesta kot presečno področje vključeno tudi socialno podjetništvo, za razvoj katerega so v nadaljevanju prav tako podana priporočila za nadaljnje ukrepe.

S ciljem spodbujanja zelenih delovnih mest ter oblikovanja priporočil za nadaljnje ukrepe je bila okviru projekta *Spodbujamo zelena delovna mesta* pripravljena [analiza stanja in potencialov zelenih delovnih mest](#). Predstavljene so bile številne in raznolike [dobre prakse](#). Priložnosti za izmenjavo izkušenj, poglobljanje znanja in mreženje so predstavljali tudi [seminarji](#) za svetovalce zaposlitve, lokalne skupnosti in podjetja ter dve [nacionalni konferenci](#).

Priporočila za nadaljnje ukrepe spodbujanja zelenih delovnih mest so oblikovana na podlagi potreb, ki so jih izrazili udeleženci seminarjev po vsej Sloveniji, ter prispevkov strokovnih sodelavcev. Namenjena so vzpostavitvi podpornega okolja za zeleno gospodarstvo, širjenju mreže za izmenjavo dobrih praks ter spodbujanju njihovega nadaljnega širjenja in uspešnega prenosa v druga okolja po Sloveniji. Nanašajo se na vse ravni (lokalno, regionalno in državno) in izbrana prednostna področja dejavnosti. Priporočila so posredovana vsem deležnikom, ciljnim javnostim, oblikovalcem politik in odločevalcem za relevantna področja, objavljena pa so tudi na spletnem mestu www.zelenadelovnamesta.si.

II. Analiza družbenega okvirja za zelena delovna mesta

Izzivi na področju spodbujanja zelenih delovnih mest so obsežni in večplastni. Uspešnost njihovega širjenja je pogojena z ovirami oziroma ozkimi grli, hkrati pa se v Sloveniji in Evropi odpirajo priložnosti, ki bodo na razvoj zelenega gospodarstva vplivale spodbudno.

Ovire oz. ozka grla za zelena delovna mesta	Priložnosti za zelena delovna mesta
Zunanji trendi	
Nova Evropska komisija – vprašljiva naklonjenost trajnostnemu razvoju in zavezanost strategiji za pametno, vključujočo in trajnostno rast	Strategija Evropa 2020 in drugi področni dokumenti za trajnostni razvoj na ravni EU
Težnja po deregulaciji (prostotrgovinski sporazumi, privatizacija)	Združevanje in krepitev trajnostnih lokalnih skupnosti in regij – npr. <i>Covenant of Mayors</i> (lokalna trajnostna energetika), <i>Transition Towns</i> (odpornost - resilience, lokalizacija, samooskrbnost) ipd.
Zelo vplivne interesne skupine, ki se upirajo trajnostnim mednarodnim dogovorom (npr. države izvoznice nafte, industrija fosilne energije ipd.)	Zelena delovna mesta (ZDM) kot prioriteta EU
	Rast trga zelenih produktov (ponudba in povpraševanje) in gospodarska rast zeleno usmerjenih držav
Državna raven	
Odsotnost razvojne vizije države ter strategije razvoja, ki bi bila skladna z naravnimi in družbenimi danostmi Slovenije	Politična klima: načelna naklonjenost nove vlade zelenemu razvoju
Pomanjkanje medinstitucionalnega (tudi medresorskega in medsektorskega) povezovanja ter sinergijskih programov in ukrepov, ki bi hkrati naslavljali več ciljev (gospodarske, socialne, okoljske)	Zelene vsebine v strateških dokumentih za črpanje evropskih sredstev v obdobju 2014 – 2020
Vzdušje izrednih razmer in krizni menedžment države (koncentracija na fiskalno politiko) – varčevalni ukrepi onemogočajo razvojno naravnane spremembe, ki so potrebne za prehod v zeleno gospodarstvo	Koalicijski sporazum – projekti: <ul style="list-style-type: none">- Energetika: energetska sanacija stavb v državni, občinski in zasebni lasti;- Gospodarstvo: krepitev socialnega partnerstva, socialnega podjetništva, zadružništva in drugih oblik kooperativ;- Javne finance: zelena proračunska reforma;- Kmetijstvo, gozdarstvo in podeželje: spodbujanje tržne ekološke pridelave; pospeševanje domače predelave lesa v izdelke z višjo dodano vrednostjo;- Mladi: spodbude za mlade prevzemnike kmetij;- Politični sistem in človekove pravice: sprejem celovite strategije razvoja države do leta 2030;- Trg dela: karierni inkubatorji, subvencije za nove zaposlitve, uvedba Portala za zaposlovanje, Sklad za ideje, podpora socialnemu podjetništvu;- Visoko šolstvo: prožnejše oblike študija;- Vzgoja in izobraževanje: odzivnost izobraževanja na spremembe družbe in potrebe trga dela, krepitev vseživljenjskega učenja

Zelo vplivne interesne skupine, ki se upirajo ukrepom za prehod v zeleno gospodarstvo ter preusmeritvi javnih in zasebnih vlaganj (npr. fosilna energetika, konvencionalno kmetijstvo ipd.)	Trend okrevanja gospodarstva
Zelenemu gospodarstvu premalo spodbudna javnofinančna politika (davki, subvencije, državne naložbe ...)	Iskanje rešitev za brezposelnost visoko na lestvici političnih prioritet
Zelenim delovnim mestom neprilagojeni izobraževalni programi ter raziskovalna in razvojna dejavnost	Usmerjanje gospodarskih panog v zeleno poslovanje
Neopremljenost ljudi z znanji in spretnostmi ter drugimi kompetencami, ki so nujni za udejanjanje koncepta zelenega gospodarstva in aktivnega državljanstva	Prepoznavnost dobrih praks zelenega gospodarstva (EU, Slovenija)
Zadolženost gospodarskega sektorja in investicijski krč	Ozaveščenost potrošnikov – naraščajoča poraba zelenih produktov
Državljska neaktivnost in apatija	Širjenje neformalnega učenja za trajnostni razvoj, množica kvalificiranih brezposelnih ljudi
Padajoča kupna moč prebivalstva – tudi za zelene produkte	Strateška usmerjenost v trajnostni turizem in nastajajoča nacionalna shema zelenega turizma

Regionalna raven

Neuravnoveženost usposobljenosti regij za pripravo kakovostnih razvojnih programov	Mreža regionalnih razvojnih in energetskega agencij ter stičišč za NVO
Razdrobljenost občin, nepovezanost, vrtičkarstvo	Trajnostni projekti v regionalnih razvojnih programih za obdobje 2014-2020
Nepovezanost podjetij z ZDM na regionalni ravni	Povezovanje sosednjih občin pri snovanju trajnostnih politik (mobilnost, trajnostni turizem ipd.)

Lokalna raven

Razdrobljenost ter kadrovska in finančna podhranjenost majhnih občin	Naraščajoče število občin s celovito trajnostno razvojno strategijo in njihova prepoznavnost
Nespodbudno podjetniško okolje	Napredne občine – interes za varovanja okolja in zeleni razvoj
Pomanjkanje strokovnih znanj v občinskih upravah (zeleno javno naročanje, nove tehnologije ipd.)	Socialno podjetništvo na osnovi lokalnih danosti
	Zanimanje podjetij in javnosti za trajnostni razvoj v lokalnih skupnostih

III. Priporočila za spodbujanje zelenih delovnih mest

Priporočila za spodbujanje zelenih delovnih mest so pripravljena na osnovi priporočil strokovnih sodelavcev Anamarije Slabe za ekološko kmetijstvo, dr. Marinke Vovk za ravnanje z odpadki, Borisa Rantaše za gozdno-lesno verigo, Bojana Žnidaršiča za obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije, dr. Renate Karba za trajnostni turizem in Gorana Miloševića za socialno podjetništvo ter udeležencev seminarjev za podjetja, lokalne skupnosti in svetovalce zaposlitev v Gornji Radgoni, Celju, Slovenj Gradcu, Ljubljani, Sevnici, Novem mestu, Mariboru, Postojni, Trbovljah, Kranju, Novi Gorici, Kopru, Murski Soboti, Ptuju in Velenju.

Področje	Priporočilo
	Državni zbor
	Sprememba poslovnika Državnega zbora (člen 115): vsak predlog zakona naj vsebuje oceno prispevka k trajnostnemu razvoju in zelenemu gospodarstvu.
	Celovita usmeritev države Slovenije v trajnostni razvoj. Zapis trajnostnega razvoja v Ustavo Republike Slovenije. Trajnosten razvoj naj bo zapisan v temeljnih določbah ustave kot razvojna usmeritev in kot temeljna človekova pravica.
	Prepoznanje naravnih danosti Slovenije za prehod v zeleno gospodarstvo in nizkoogljično družbo kot ključnega dejavnika zanesljive poti iz krize k blaginji.
	Prepoznanje ključnih področij razvojnih priložnosti: glede na strateški nizkoogljični in trajnostni kapital Slovenije (vodni viri, gozdovi, obnovljivi viri energije, rodovitna tla, raznolike naravne pokrajine in biotska raznovrstnost) so to: nizkoogljična in sonaravna energetika (učinkovita raba in obnovljivi viri energije), ekološko kmetijstvo, trajnostna mobilnost, gozdno-lesna veriga, snovna učinkovitost in ravnanje z odpadki ter trajnostni turizem. Ocenjen potencial Slovenije za zelena delovna mesta v teh dejavnostih je skoraj 250.000, kar vključuje tako nova zelena delovna mesta kot ozelenjena obstoječa delovna mesta.
	Podpora strukturnim spremembam v smeri krepitve lokalne ekonomije in ustvarjanja novih delovnih mest v dejavnostih, ki so povezane z boljšim izkoriščanjem lokalnih virov za zadovoljitev lokalnih potreb.
	Vgrajevanje hkratnega in sinergijskega upoštevanja finančnih, socialnih, kulturnih in okoljskih potreb v politike kot horizontalni ukrep (primer: sektor socialne ekonomije in socialnega podjetništva).
	Državni svet
	Državni svet naj prevzame odgovornost zastopnika interesov in varuha prehoda v trajnostno družbo in zeleno gospodarstvo.
	Omogočiti nadaljnjo javno razpravo o pomenu zelenega in socialnega podjetništva v družbi in zagotoviti pretok informacij med vsemi pomembnimi deležniki in interesnimi skupinami.
	Na podlagi dialoga med deležniki in opravljenih posvetovanj podpirati zakonodajne rešitve na področju zelenega in socialnega podjetništva ter predlagati njihove izboljšave.
	Podpora promociji zelenega in socialnega podjetništva na državni ravni
	Organizacija tematskih posvetov v zvezi z zelenim in socialnim podjetništvom

Vlada RS

Splošno

Celovita usmeritev države Slovenije v trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo s sprejetjem Strategije razvoja Slovenije 2015 – 2030.

Podpora prehodu v zeleno in socialno gospodarstvo. Strateški dokumenti in drugi ukrepi vladne politike naj podprejo vitalne programe zelenega razvojnega preboja (prehranska samooskrba s poudarkom na ekološki pridelavi, gozdno-lesna veriga, energetska učinkovitost, prehod na obnovljive vire energije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba naravnih virov in trajnostni turizem) in socialno podjetništvo.

Institucionalna podpora prehodu v zeleno gospodarstvo in trajnostno družbo. Ustanovitev vladnega strateškega sveta za trajnostni razvoj, ki ga vodi predsednik vlade ob pomoči ustrezne vladne službe, katere naloge so strateško razvojno načrtovanje, medresorska koordinacija in partnerstva z deležniki za trajnostni razvoj ter vodenje evropske kohezijske politike. Med prioritetami strateškega sveta za trajnostni razvoj je zagotavljanje skladnosti vladnih odločitev s prehodom v zeleno gospodarstvo in trajnostno družbo.

Prednostna usmeritev ter poraba sredstev iz evropskih skladov in proračunskih sredstev za sistemsko podporo prehodu v zeleno gospodarstvo in trajnostno družbo (sistemsko in hkratno udejanjanje trajnostno sonaravnih, samooskrbnih in podnebnih ukrepov).

Zelena davčna reforma

Uvedba in upoštevanje socialnih in okoljskih meril na področju javnega naročanja.

Odprava [okolju škodljivih subvencij](#) in ozelenitev subvencijske politike.

Spodbujanje podjetij, da pridobijo okoljske znake za svoje produkte (npr. Ecolabel - okoljsko marjetico).

Ozaveščanje potrošnikov o okoljskih znakih in pasteh zelenega zavajanja.

Vodenje z zgledom: vladne inštitucije in javna uprava naj s svojim delovanjem postanejo dobre prakse in promotorji zelenih delovnih mest (ozelenitev pisarniške dejavnosti, zeleno javno naročanje ipd.).

Politična volja za nepodleganje vplivnim interesnim skupinam, ki se upirajo usmeritvi v zeleno gospodarstvo (fosilna energetika, veliki onesnaževalci, avtocestni lobi ipd.).

Odprava ovir za uspešno delovanje podjetij (finančna nedisciplinarnost, netransparentnost pri razpisih, birokratske ovire, nedelovanje pravne države, nepreglednost zakonodaje, netransparentnost razdeljevanja javnih sredstev ipd.).

Izboljšanje prepoznavanja možnosti pridobivanja sredstev EU za zeleno gospodarstvo ter vzpostavitev podporne infrastrukture za njihovo črpanje na državni in lokalni ravni.

Izobraževanje vladnih in javnih uslužbencev o zelenem gospodarstvu in njegovih koristih (ekonomskih, socialnih in okoljskih).

Prenos dobrih praks državnega spodbujanja zelenega gospodarstva in socialnega podjetništva iz drugih držav.

Varovanje delovnih normativov

Izobraževanje javnega sektorja, seznanitev z dobrimi praksami spodbujanja zelenih delovnih mest in možnimi rešitvami, ki so se izkazale v domačem in tujem okolju.

Široka informacijska in ozaveščevalna kampanja za promocijo zelenih delovnih mest na nacionalni ravni

Izvedba ozaveščevalne kampanje o pomenu (gospodarskem, socialnem in okoljskem) lokalnih izdelkov in storitev.

Sprejetje odločitev o infrastrukturnih projektih, ki visijo v zraku in povzročajo stroške javni blagajni (TET, NEK2, tretja razvojna os ipd.). Strateška odločitev za nepodpiranje velikih infrastrukturnih projektov, za katere obstajajo ekonomsko, socialno in ekološko boljše alternative.

Kmetijstvo

Sprejetje novega nacionalnega Akcijskega načrta za ekološko kmetijstvo in hrano za obdobje po letu 2015 (do začetka leta 2016).

Udejanjanje večje transparentnosti državne kmetijske politike in zavzemanje za resnično trajnostno domačo in evropsko (skupno) kmetijsko politiko.

Preprečevanje prodora interesov multinacionalnih korporacij v nacionalno in skupno kmetijsko politiko EU (GSO, privatizacija genskega materiala, državno financiranje industrije sintetičnih gnojil ter kemičnih pesticidov in herbicidov).

Gozdno-lesna veriga

Opredelitev lesa kot strateške surovine in lesarstva kot strateške panoge v Strategiji razvoja Slovenije.

Prepoznavna gozda in njegovih ekosistemskih storitev (gospodarskih, socialnih in okoljskih) kot prioritet za obstoj in razvoj Slovenije.

	<p>Priprava sodobnega in pravičnega novega Zakona o gozdovih, ki bo odpravil nepravilnosti in anomalije, ki so se pokazale od leta 1993 do danes.</p> <p>S sistemskimi rešitvami (zakonodajo) celovito podpreti celotno vrednostno verigo lesa, še zlasti pa predelavo (lesno industrijo), spodbujati gospodarske dejavnosti v gozdu ter rabo lesa.</p> <p>Prenova in izgradnja javnih objektov s čim višjo vsebnostjo lesa oz. dosledno uveljavljanje revidirane Uredbe o zelenem javnem naročanju (vsaj 30 % lesa).</p> <p>Javne novogradnje iz lesa, ki naj služijo kot zgled zasebnemu sektorju</p>
Ravnanje z odpadki	<p>Vzpostavitev multisektorskega okvirja politik za krožno gospodarstvo pri ravnanju z odpadki (MOP, MGRT, MDDSZ).</p> <p>Vključitev okoljskih meril in meril za preprečevanje nastajanja odpadkov v javne razpise in pogodbe.</p> <p>Vzpostavitev koncepta »Zero waste«</p>
Energija	<p>Priprava Energetskega koncepta Slovenije, ki naj bo nacionalni program nizkoogljične in trajnostne energetske politike.</p> <p>Vzpostavitev multisektorskega okvirja politik za varčevanje in učinkovito rabo energije, vključno z netehnološkimi ukrepi (davki, subvencije, krediti, predpisi, standardi, itd.)</p> <p>Izobraževanje javnega sektorja, seznanitev z dobrimi praksami trajnostne energetike, ki so se izkazale v domačem in tujem okolju.</p> <p>Vzpostavitev programa 10% letne energetske sanacije stavb v državni, občinski in zasebni lasti, ki bo temeljil na kontinuiranemu osveščanju, informiranju, finančnih spodbudah in davčnih olajšavah. Korist je dvojna: zmanjša se energetska odvisnost Slovenije, gradbeni sektor dobi delo.</p>
Turizem	<p>Prepoznavanje pomena trajnostnega turizma kot strateške gospodarske panoge (12 % BDP) z velikim potencialom za zelena delovna mesta.</p> <p>Presojanje vseh državnih projektov (ne glede na sektor) glede vpliva na razvoj trajnostnega turizma.</p> <p>Vzpostavitev celovite infrastrukture za nadaljnji razmah trajnostnega turizma – vsedržno kolesarsko omrežje, povezan in funkcionalen javni prevoz (železnica, avtobusi, informacijski portal), izboljšanje ponudbe lokalnih ekoloških živil, vzpostavitev zelene sheme slovenskega turizma ipd.</p> <p>Namenska poraba CO2 taks, davščin in drugih, izpusti CO2 povezanih proračunskih prihodkov za izgradnjo infrastrukture za trajnostno mobilnost, predvsem vsedržavne kolesarske infrastrukture</p> <p>Zagotovitev sredstev za nadaljevanje kakovostne promocije Slovenije kot zelene turistične destinacije.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Zagotovitev boljše koordinacije politik, ki zadevajo socialno podjetništvo in so v domeni več ministrstev. Pozitivne učinke je možno izboljšati z načrtovanjem in izvedbo politik, ki podpirajo rast sektorja socialnega podjetništva ter njegovo učinkovitost in so usmerjene na različna področja konkurenčnosti gospodarstva, socialnih politik in politik na področju izobraževanja. Preplet različnih področnih politik je potrebno oblikovati na način, ki bo omogočal usklajeno delovanje in sinergijske učinke vseh instrumentov oziroma ukrepov po posameznih področjih.</p> <p>Zagotovitev proračunskih sredstev za izvedbo strategije razvoja socialnega podjetništva in njegovo trajno delovanje.</p> <p>Promocija socialnega podjetništva na državni ravni.</p>
Ministrstvo za finance	
Splošno	<p>Zelena proračunska reforma (zelena javna naročila in investicije ter davčna politika, ukinitve škodljivih subvencij, ozelenitev subvencijske politike)</p> <p>Zagotovitev podpornega okolja in sistemskih sredstev za pomoč pri črpanju evropskih sredstev za spodbujanje zelenih delovnih mest.</p> <p>Medsektorsko usklajevanje kombinacije podpor za spodbujanje zelenih delovnih mest.</p> <p>Zmanjšanje stroškov dela – prenos obremenitev na porabo virov in onesnaževanje okolja.</p> <p>Javno naročanje – preskok s principa najnižje cene na princip dobrega gospodarja – upoštevanje cene v celotnem življenjskem ciklu.</p> <p>Usposabljanje naročnikov iz javnega sektorja za zeleno naročanje.</p> <p>Zagotovitev doslednega izvajanja Uredbe o zelenem javnem naročanju.</p> <p>Spodbujanje razvoja pravičnega in zelenega bančništva.</p> <p>Podpora (javna sredstva) institucijam, ki zagotavljajo semenski kapital za financiranje zgodnjih faz start-up zelenih in socialnih podjetij.</p>

Kmetijstvo	<p>Ukinitev znižane stopnje DDV za kemične pesticide.</p> <p>Spremljanje javnih razpisov za izobraževanje, svetovanje, usposabljanje ... kmetov in kmetijskih svetovalcev v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 in izven njega: zagotavljanje nediskriminatornih pogojev za prijavitelje dejavnosti prenosa znanja, zlasti za ekološko kmetijstvo in varstvo narave (vavčerski sistem).</p> <p>Uvedba znižanega DDV za živila in brezalkoholne pijače iz nadzorovane ekološke pridelave.</p>
Energija	<p>Ob spremembi zakona o davku na nepremičnine zagotoviti olajšave za energetske prenove stavb in trajnostno gradnjo.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>V Uredbi o zelenem javnem naročanju povišati predpisani deleža lesa pri gradnji nad 30 %.</p> <p>Zagotovitev ustreznih prihodkov iz naslova državnih gozdov v proračun RS in njihovo namensko porabo za kakovostno javno gozdarsko službo in razvoj lesno-predelovalne industrije.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Izgraditev fiskalnega, davčnega in bančnega sistema, ki bo nudil boljšo podporo delovanju socialnih podjetij.</p> <p>Dopolnitev fiskalnega okvira s spodbudami za delovanje sektorja socialnega podjetništva (harmonizacija z nacionalno ureditvijo, ki že velja za organizacije, ki zaposlujejo invalide, kakor tudi z relevantnimi uredbami EU glede dovoljenih državnih pomoči).</p> <p>Davčne spodbude za socialna podjetja (oprostitvev davka za investicije, znižana stopnja DDV za izdelke in storitve, olajšave pri davku od dobička, »davčne počitnice« v zgodnjih fazah poslovanja ipd.)</p> <p>Zagotavljanje garancij za bančne kredite iz javnih skladov. S tem se zmanjšujejo kreditna tveganja bank v zvezi s socialnimi podjetji in preko poslovnega sodelovanja krepi poznavanje poslovanja socialnih podjetij v tradicionalnem finančnem sektorju.</p> <p>Spodbujanje inovativnih oblik solidarnostnega in etičnega financiranja socialnih podjetij z zagotavljanjem finančnih naložb v sklade, ki zbirajo tudi privatna sredstva z namenom investiranja v podjetja, ki poleg finančnih zagotavljajo tudi pozitivne družbene učinke.</p>

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Splošno	<p>Koordiniranje oblikovanja usmerjenih srednje in dolgoročnih ciljev in ukrepov za prehod v zeleno gospodarstvo, ki se vgradijo v Strategijo razvoja Slovenije do 2030.</p> <p>Pogojevanje (so)financiranja projektov podjetij in lokalnih skupnosti z dokazano strateško usmeritvijo v smeri trajnostnega razvoja.</p> <p>Krepitev kapacitete podjetij za prepoznavanje dejavnikov konkurenčnosti v zelenem gospodarstvu (nizkoogljičnost, snovna učinkovitost) in njihovo vgrajevanje v izdelke, storitve in poslovne procese.</p> <p>Ozaveščanje podjetij (vključno z MSP) o znižanju stroškov in povečanju konkurenčnosti v zvezi z zelenimi tehnologijami, procesi in delovnimi mesti.</p> <p>Ozelenitev podjetniškega svetovanja in podpore start-up podjetjem.</p> <p>Podpiranje start-up ter majhnih in srednjih zelenih podjetij.</p> <p>Ozelenitev kriterijev za neposredne tuje investicije (+ zahteve za družbeno odgovornost).</p> <p>Pomoč podjetjem z zelenimi produkti pri vzpostavljanju tujih trgov</p>
Energija	<p>Vzpostavitev učinkovitega, strateškega subvencioniranja OVE in URE, ki bo v prvi vrsti osnovano na domači proizvodnji in storitvah, uporabi domačih materialov in lastnem znanju.</p> <p>Uvrstitev programov proizvodnje domačih materialov, opreme in storitev za OVE in URE med prednostna področja za črpanje sredstev iz evropskih skladov 2014 – 2020.</p>
Turizem	<p>Spodbujanje in podpora (tudi sofinanciranje) občinam in podjetjem pri črpanju sredstev EU in sodelovanju na projektih EU za trajnostni turizem.</p> <p>Zagotovitev sredstev za nadaljevanje in nadgradnjo kakovostne promocije Slovenije kot zelene destinacije doma in v tujini.</p> <p>Izvedba promocijske kampanje za spodbujanje domačih turistov, da posegajo po zelenih turističnih produktih v Sloveniji.</p> <p>Ozelenitev vseh spodbud turističnemu sektorju (subvencij, kreditov ipd.) – vključitev razpisnih kriterijev kot so okoljski znaki (npr. EU Marjetica), povezovanje v trajnostne lokalne verige (ekološko kmetijstvo – turizem – trajnostna mobilnost ...) ipd.</p> <p>Še večje osredotočenje strateških usmeritev slovenskega turizma v trajnostni turizem (aktualna strategija ima naslov Partnerstvo za trajnostni razvoj slovenskega turizma 2012–2016, vendar vsebina dokumenta dejansko ne podpira uveljavitve načel trajnostnega turizma).</p>

	Podpora inovativnim in kakovostnim integralnim turističnim proizvodom ter storitvam z visoko dodano vrednostjo na osnovi naravnih danosti Slovenije.
Gozdno-lesna veriga	Z aktivno podporo gospodarske politike izvesti razvojno prestrukturiranje slovenske lesnopredelovalne panoge s preходом na doseganje dodane vrednosti na osnovi znanja in inovativnosti. Stimuliranje netehnoloških raziskav in razvoja (oblikovanje, blagovne znamke, trženje). Vzpostavitev svetovalne službe in mentorstva podjetnikom (začetnikom za gozdarske in lesnopredelovalne projekte) in izboljšanje izkoristka obstoječega znanja v gozdarstvu, lesarstvu, predelavi lesa in oblikovanju. Ustvarjanje stimulatívne okolja za razvoj decentralizirane lesno-predelovalne industrije (proizvodni obrati tam, kjer so surovine in delovna sila; izdelki z visoko dodano vrednostjo, odpadki kot energent za kogeneracijo toplote in električne energije ter za papirno industrijo).
Ravnanje z odpadki	Vzpostavitev podpornega sistema za implementacijo koncepta industrijske simbioze v industrijskem sektorju, še posebej za majhna in srednje velika podjetja. Spodbujati inovativne rešitve uporabe odpadkov kot virov, ki so plod domačega znanja.
Socialno podjetništvo	Zagotovitev enakopravnega dostopa socialnih podjetij do programov in instrumentov podpornega okolja za srednja in mala podjetja. Razvoj specializiranega podpornega okolja za socialna podjetja, ki bo zmožno odgovoriti na specifične potrebe socialnih podjetij in jim ponuditi ustrezne storitve. Nadgradnja storitev podpornega okolja za podjetja, ki bodo zajemale informiranje in svetovanje o vseh področjih, pomembnih za zagon (start-up) in delovanje socialnih podjetij, kar poleg ekonomske vključuje tudi njihovo socialno dimenzijo. Razvoj in podpora delovanju specifičnih institucij podpornega okolja za razvoj socialnih podjetij, kot so socialni inkubatorji, parki inovacij, družbena vozlišča (hub), »coworking« prostori, ki vključujejo celovito podporno infrastrukturo (materialno in storitveno) in tudi pomembno komponento mreženja socialnih podjetij oziroma iniciativ. V sklopu promocijsko podpornega okolja (SPIRIT, VEM ...) zagotoviti podporo promociji uspešnih poslovnih praks v Sloveniji in tujini ter zagotoviti mreženje z namenom prenosa znanj in izkušenj med posameznimi subjekti, ki delujejo v okviru socialnega podjetništva.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Splošno	Ozelenitev programov aktivne politike zaposlovanja in udejanjanje sinergijskih socialnih, gospodarskih in okoljskih učinkov zelenih delovnih mest. Spodbujanje zelenih delovnih mest (npr. prednostna tema za javna dela, subvencije, davčne olajšave, prekvalifikacije/usposabljanje iskalcev dela, ipd.). Spodbujanje zelenega socialnega podjetništva na osnovi lokalnih danosti. Prevetritev učinkov pasivnih transferjev za brezposelnost in omogočanje dela vsem delazmožnim brezposelnim v obsegu najmanj 100 ur mesečno v socialnih podjetjih za ohranjanje socialne integracije.
Energija	V okviru programov usposabljanj in prekvalifikacij usposabljanje izvajalce del na področju energetske sanacije stavb.
Gozdno-lesna veriga	Prekvalificiranje brezposelnih, javna dela in štipendije v vrednostni verigi lesa
Kmetijstvo	Uporaba mehanizmov aktivne politike zaposlovanja za razvoj ekološkega kmetijstva (preprečevanje zaraščanja obdelovalnih zemljišč, delovno intenzivna ekološka kmetijska proizvodnja, dopolnilne dejavnosti na kmetijah).
Socialno podjetništvo	Poenotenje definicije socialnega podjetništva z ostalimi državami EU in zagotovitev enakopravne zakonske obravnave vseh podjetij, ki sodijo v sektor socialnega podjetništva (zagotovitev poenotenja pravnega okvira in pogojev delovanja različnih tipov podjetij, tako z vidika organizacijskih oblik, ki jih urejajo različni predpisi, predvsem pa vsebinsko z vidika enakopravne obravnave podpor različnim tipom socialnih podjetij). Po vzoru celostne ureditve zaposlitvene rehabilitacije in zaposlovanja invalidov v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih uvesti sistemsko rešitev podpornega okolja za socialno podjetništvo, ki vključuje državne organe, lokalne skupnosti, socialna podjetja, NVO in način koordinacije njihovega delovanja. Na ravni podzakonskih in izvedbenih aktov, ki regulirajo dejavnost socialnih podjetij, upoštevati tako ekonomsko kot socialno dimenzijo ciljev delovanja socialnih podjetij. Ustrezno temu prilagoditi tudi metodologijo merjenja in strukturo poročanja o doseganju učinkov. Zgolj s širokim zajemanjem učinkov je možno zagotoviti korektne rezultate analize stroškov in koristi ter kvantitativno utemeljiti davčne in

fiskalne spodbude sektorju.

Zakonsko opredeljene fiskalne in davčne spodbude naj odražajo dejanski pozitivni družbeni vpliv socialnih podjetij.

Zagotovitev finančnih podpor iz sredstev ESS za razvojne programe in delovanje socialnih podjetij.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Splošno

Prenova in uvajanje novih programov izobraževanja za zelena delovna mesta, ohranjanja naravnih virov in trajnostni razvoj (na vseh ravneh, vključno z vseživljenjskim učenjem); spremljajoča štipendijska politika.

Ozelenitev šolskih in študijskih programov za izboljšanje znanj, ki so pomembna za prehod v nizkoogljično, krožno in družbeno odgovorno gospodarstvo.

Vzgajanje kulture socialnega, družbeno odgovornega (z vključevanjem teh vsebin v šolske in univerzitetne kurikule).

Ciljna vlaganja v raziskave in razvoj na ključnih področjih za prehod Slovenije v zeleno gospodarstvo (učinkovita raba energije, obnovljivi viri energije, ekološko kmetijstvo, gozdno-lesna veriga, trajnostni turizem, ravnanje z odpadki in snovna učinkovitost, zeleno industrijsko oblikovanje ipd.), ozelenjena tehnološka politika in politika spodbujanja inovacij

Področje vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj naj dobi trajno podporo v obliki ukrepov v izobraževanju in izpopolnjevanju učiteljev, ob načrtnem vnašanju tematike trajnostnega razvoja v učne načrte, učbenike in druga gradiva in v sodobno zasnovan pouk.

V učne programe (tudi vseživljenjsko učenje) vključiti več vsebin o zdravem načinu življenja, prehrani, pridelavi hrane na ekovrtovih, URE, OVE ipd.

Razvoj interdisciplinarnih študijskih programov

Stimuliranje netehnoloških raziskav in razvoja (oblikovanje, blagovne znamke, trženje).

Umestitev podjetniških znanj v šolske kurikule.

Podpora in promocija trajnostnih športnih prireditev.

Energija

V okviru programov vseživljenjskega učenja izobraževati izvajalce del na področju energetske sanacije stavb in nadzornike.

Prilagoditev učnih vsebin družbeni potrebi po povečanju energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije: povečanje števila ur tehničnih predmetov na raven držav, ki so uspešne na tem področju, prenova učnih vsebin, študijske prakse in izmenjave; oblikovanje novih multidisciplinarnih programov na univerzah.

Učenje na primerih dobrih praks na terenu.

Turizem

Ciljna raziskava: celovita analiza gospodarskih, družbenih in ekoloških učinkov trajnostnega turizma ter analiza potencialov za zelena delovna mesta v slovenskem turizmu.

Gozdno-lesna veriga

Ustanovitev nacionalnega inštituta za lesarstvo, namenjenega izobraževanju in razvoju novih tehnologij in produktov za podporo lesnopredelovalni dejavnosti.

Financiranje aplikativnih raziskav na področju gozdarstva in lesarstva.

Vključevanje vsebin o vrednostni verigi lesa v učne vsebine.

Kmetijstvo

Vsebinska prenova učnih načrtov/programov – vključevanje vsebin o ekološkem kmetovanju in spoznavanje stranskih učinkov netrajnostnega kmetijstva.

Podpora uvajanju in širjenju programa šolskih in vrtčevskih ekovrtov in sadovnjakov.

Izobraževanje uslužbencev MIZŠ o pomenu ekološkega kmetijstva in živil za vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj.

Socialno podjetništvo

Vzgajanje kulture socialnega, inkluzivnega oziroma družbeno odgovornega podjetništva z vključevanjem teh vsebin v šolske in univerzitetne kurikule.

Vključevanje socialnega podjetništva v podjetniško izobraževanje na vseh ravneh od poklicnega izobraževanja do poslovnih šol in univerz.

Ministrstvo za infrastrukturo

Splošno	<p>Izboljšanje prepoznavanja možnosti pridobivanja sredstev EU za zelene naložbe in kapacitete države in občin za njihovo črpanje.</p> <p>Preverjanje ekonomskih, okoljskih in socialnih učinkov investicij še pred potrditvijo projektov.</p> <p>Vzpostavitev kakovostnega, učinkovitega in integriranega javnega potniškega prometa, ki bo konkurenčen cestnemu motornemu prometu in bo zagotavljal ustrezno raven mobilnosti na ekonomsko, okoljsko in socialno trajnosten način.</p>
Energija	<p>Priprava Nacionalnega energetskega programa z jasnimi usmeritvami, cilji in ukrepi na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije (zmanjšanje emisij toplogrednih plinov vsaj za 95 % do leta 2050, podpora ciljem energetske-podnebnne politike EU (55 % zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, 45% delež obnovljivih virov in 40 % energetskih prihrankov do leta 2030)).</p> <p>Spodbujanje inovativnih pristopov v netehnološkem (organizacijskem, finančnem) in tehnološkem smislu na področju energetske sanacije stavb in drugih ukrepov energetske učinkovitosti.</p> <p>Stimuliranje povečanja rabe regionalnih mozaikov obnovljivih virov energije za soproizvodnjo toplote in električne energije v lokalnih proizvodnih obratih.</p> <p>Namesto naložb v centralizirane energetske objekte spodbujanje širjenja omrežij za daljinsko ogrevanje na obnovljive vire energije ter širitev na nove dejavnosti (oskrba s hladom, zagotavljanje prihrankov energije, itd.) in vzpostavitev energetskega (SMART) omrežja, ki bo omogočilo decentralizirano proizvodnjo energije.</p> <p>Aktivno vplivanje na ponudbo različnih oblik finančnih spodbud, ki se za ukrepe v večjo energetske učinkovitost razpisujejo v okviru programa velikih zavezancev za zagotavljanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih. Zdaj veliki zavezanci razpisujejo programe, ki so predvsem donosni za njih in ne ravnajo v javnem interesu oziroma v interesu prejemnikov sredstev.</p> <p>Priprava zakona, po katerem je energetski monitoring vseh javnih stavb obvezen in javno dostopen.</p> <p>Priprava zakona, po katerem se morajo v določenem časovnem obdobju vse javne stavbe v Sloveniji ogrevati na daljinsko ogrevanje ali lesne sekance.</p> <p>Boljša promocija in ozaveščanje širše javnosti o priložnostih na področju energetske sanacije stavb.</p> <p>Spodbujanje in podpora (tudi sofinanciranje) občinam pri črpanju sredstev EU in sodelovanju na projektih EU za povečanje energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije.</p> <p>Ukine se sedanji sistem podpor za sončne elektrarne in uvede sistem neto meritev (net metering). Gre za sistem večje neposredne samopreskrbe gospodinjstev (lahko tudi podjetij) z električno energijo, s katerim se omogoči postavljanje novih, predvsem majhnih sončnih elektrarn na stavbah, brez neposrednih finančnih podpor.</p> <p>Izdelava javno dostopnega in brezplačnega softverskega programa za redno spremljanje (monitoring) porabe energije v gospodinjstvih, podjetjih in institucijah.</p> <p>Odprtost in podpora novim inovativnim idejam za vzpostavljanje zelenih delovnih mest in poslovnim idejam na področju URE in OVE.</p> <p>Podpiranje mednarodnih projektov za prenos dobrih praks iz tujine za vzpostavljanje zelenih delovnih mest in/ali inovativnih pristopov URE in OVE na vseh objektih.</p>
Turizem	<p>Izgradnja celovite državne kolesarske infrastrukture.</p> <p>Presoja vseh infrastrukturnih projektov glede na njihov vpliv na razvoj trajnostnega turizma.</p> <p>Podpora občinam pri povezovanju za izboljšanje regionalne ponudbe javnega potniškega prometa.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Lesena gradnja nestanovanjskih objektov – mostov, avtocestnih protihrupnih zaščit ipd.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Spodbujanje sodelovanja socialnih podjetij v projektih URE in zagotovitev vključevanja lokalnih potencialov v projekte energetske sanacije stavb.</p>

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Splošno	<p>V PRP 2014-2020 zagotoviti podporo celovitem projektu razvoja podeželja z izrazito trajnostno naravnostjo, potencialom za ustvarjanje zelenih delovnih mest in vključevanjem ekološke pridelave.</p> <p>Spodbujanje sonaravnega večdejavnostnega modela na kmetijah.</p> <p>Oblikovanje novega nacionalnega Akcijskega načrta za ekološko kmetijstvo in hrano po letu 2015, v strokovno in neodvisno vodenem participativnem procesu z deležniki (javni razpis).</p> <p>Postavitev ambicioznejših, s sosednjimi državami primerljivih ciljev v zvezi s številom ekoloških kmetij in deležem ekološko obdelanih kmetijskih površin s poudarkom na pridelavi ekoloških rastlinskih pridelkov za človeško prehrano.</p> <p>Povečanje spodbud za ekološko kmetijstvo.</p> <p>Ozelenitev podpor za diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti in razvoj majhnih podeželskih podjetij, vključno z vlaganjem v razvoj znanja, prenos znanja in start-up pomočjo za mlade kmete.</p> <p>Vzpostavitev neodvisne specializirane svetovalne službe za ekološko kmetovanje.</p> <p>Javni razpisi z nediskriminatornimi pogoji za prijavitelje dejavnosti prenosa znanja v kmetijstvu (izobraževanje, usposabljanje, svetovanje ...), zlasti za ekološko kmetijstvo in varstvo narave, v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 in izven njega.</p> <p>Uskladitev slovenskih prehranskih smernic s sodobnimi znanstvenimi dognanji v smeri zmanjšane podpore dietam, ki promovirajo živila z visokim ogljikim odtisom (živila živalskega izvora) in aktivne podpore dietam, ki vključujejo manj ali nič od teh živil.</p> <p>Ohranjanje avtohtonih sort poljščin in vrst živali ter domače semenarske industrije.</p> <p>Izobraževanje uslužbencev MKGP o pomenu ekološkega kmetijstva in živil za trajnostni razvoj države in kmetijsko živilskega sektorja.</p> <p>Zagotavljanje finančne podpore delovanju strokovne platforme za ekološko kmetijstvo.</p> <p>Legalizacija surovin za biodinamično kmetijstvo</p> <p>Ustvarjanje spodbudnega okolja za vzpostavljanje zelenih delovnih mest na kmetijah s poenostavljenimi postopki (enostavna administracija in jasna navodila).</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Priprava sodobnega in pravičnega novega Zakona o gozdovih, ki bo naslovil nepravilnosti in anomalije, ki so se pokazale od leta 1993 do danes, v katerem bodo primerno zastopane vse vloge/funkcije gozdov (ekonomske, družbene, ekološke).</p> <p>Zagotovitev ustreznih prihodkov iz naslova državnih gozdov v proračun RS in njihovo namensko porabo za kakovostno javno gozdarsko službo in razvoj lesno-predelovalne industrije.</p> <p>Spodbujanje gozdarstva in lesarstva (še posebej manjših podjetij) skozi Program razvoja podeželja.</p> <p>Organiziranje javne službe ali spodbuda zasebnim podjetjem za upravljanje privatnih gozdov in namenske spodbude lastnikom, da se poslovno vključijo v najbližje centre predelave lesa.</p> <p>Program promocije in spodbujanja celovite rabe lesa in lesnih izdelkov, narejenih v Sloveniji iz slovenskega lesa, vključno s predstavitvami dobrih praks.</p>
Energija	<p>Uporaba mehanizmov aktivne politike zaposlovanja za razvoj energetskega kmetijstva (izraba ostankov prehranskih rastlin za energetske namene, sajenje hitrorastočih rastlin za biomaso na degradiranih območjih, preprečevanje zaraščanja obdelovalnih zemljišč, delovno intenzivna kmetijska proizvodnja, dopolnilne dejavnosti na kmetijah).</p>
Ravnanje z odpadki	<p>Promocija preprečevanja nastajanja odpadkov in večkratne uporabe v prehranjevalni verigi.</p>
Turizem	<p>Priprava novega Zakona o gozdovih, ki bo zagotovil trajnostno, sonaravno in večfunkcijsko upravljanje z gozdovi in njihovo ohranitev v dobrem ekološkem in estetskem stanju, kar je eden najpomembnejših atributov Slovenije kot atraktivne zelene turistične destinacije.</p> <p>Vključevanje interesov razvoja trajnostnega turizma v proces novelacije gozdne zakonodaje (ohranjanje biotske raznovrstnosti, vpliv na estetiko krajine, ohranitev prostega dostopa v gozdove, možnost nabiranja simboličnih količin gozdnih sadežev ipd.).</p> <p>Podpora ekološkim turističnim kmetijam (zagotovitev storitev svetovanja, usposabljanja, podpora pri pridobivanju okoljskih znakov (EU Marjetica ipd.))</p> <p>Organizacija izobraževanja za kmetijske svetovalce in kmetijske pridelovalce o priložnostih trajnostnega</p>

	<p>kmečkega turizma (s predstavitvijo dobrih praks, ekonomskimi izračuni itd).</p> <p>Usposobitev kmetijskih svetovalcev za svetovanje kmetijskim pridelovalcem za usmeritev v trajnostni kmečki turizem.</p> <p>Promocija (domačih in tujih) dobrih praks trajnostnega kmečkega turizma med kmetijskimi pridelovalci.</p> <p>Podpora za zaščito značilnih slovenskih proizvodov (označba porekla, geografska označba, zajamčena tradicionalna posebnost) in povečanje njihove prepoznavnosti doma in v tujini.</p> <p>Spodbujanje čebelarjenja in čebelarskega turizma.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Zagotovitev izvedbe akcijskega programa razvoja socialnega podjetništva na podeželju ter upoštevanje predlogov socialnih podjetij pri načrtovanju in korekciji ukrepov.</p> <p>Zagotovitev ustreznega deleža sredstev skupne kmetijske politike EU za spodbujanje nastanka socialnih podjetij na podeželju.</p> <p>Skozi akcije informiranja in obveščanja seznanitev podeželskega prebivalstva z možnostjo razvoja socialnega podjetništva.</p>

Ministrstvo za okolje in prostor

Splošno	<p>Ozaveščanje in izobraževanje uslužbencev MOP o priložnostih resorja za spodbujanje zelenega gospodarstva in zelenih delovnih mest.</p>
Ravnanje z odpadki	<p>Prilagoditev zakonodaje oziroma interpretacije zakonodaje na področju odpadkov in ponovne uporabe materialov, da bo omogočala oziroma bo spodbudna za implementacijo koncepta industrijske simbioze. V istem pravnem okviru (Evropska unija) druge države pri tem izkazujejo večjo pragmatičnost.</p> <p>Priprava ozaveščevalne kampanje za čiste nakupe (izbira izdelkov brez embalaže, uporaba nakupovalnih vrečk in embalaže za večkratno uporabo ipd.).</p> <p>Prerazporeditev finančnih sredstev oziroma povečanje spodbud za programe ravnanja z odpadki, ki so najvišje v hierarhiji EU, t.j. programe preprečevanja nastajanja odpadkov in ponovne uporabe.</p> <p>Uskladitev okoljske zakonodaje na področju odpadne električne in elektronske opreme z zahtevo ponovne uporabe in zagotavljanja zelenih delovnih mest.</p> <p>Spodbujanje ponovne uporabe in/ali popravila odvrženih proizvodov ali njihovih delov, zlasti z uporabo izobraževalnih, ekonomskih, logističnih ali drugih ukrepov.</p> <p>Priprava kodeksa etične proizvodnje izdelkov.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Spodbujanje ustanovitve centrov predelave lesa – CPL.</p>
Energija	<p>Proaktivna priprava analiz vseh vodotokov in določiti, kje se lahko gradijo male hidroelektrarne, ki so pomembne tudi kot del hudourniške zaščite pred poplavami in ukrep napajanja podtalnice.</p> <p>Pospešitev izdajanja soglasij za gradnjo malih hidroelektrarn na obstoječih vodnih pregradah in povsod, kjer so posegi v vodotoke ekološko sprejemljivi.</p> <p>Vzpostavitev učinkovitega nadzora nad emisijami dimnih plinov iz kurilnih naprav vseh velikosti.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Zagotovitev spodbud za razvoj dejavnosti socialnih podjetij na zavarovanih območjih narave.</p>

Občine

Splošno	<p>Oblikovanje celovitih trajnostnih lokalnih razvojnih strategij in njihovo komuniciranje v lokalnem okolju.</p> <p>Prepoznavanje in promocija potencialov za zelena delovna mesta v lokalnem okolju tudi s pomočjo LAS (Lokalna akcijska skupina).</p> <p>Pametno pridobivanje sredstev EU za programe spodbujanja zelenih delovnih mest in izboljšanje usposobljenosti občin za njihovo črpanje.</p> <p>Usposabljanje občinske uprave za spodbujanje zelenih delovnih mest v lokalnem okolju.</p> <p>Zelena javno naročanje (okoljska in socialna merila na področju javnega naročanja v občinah in občinskih javnih zavodih) ter preskok s principa najnižje cene na princip dobrega gospodarja – upoštevanje cene v celotnem življenjskem ciklu.</p> <p>Medobčinsko in regijsko povezovanje, strateško sodelovanje in načrtovanje, racionalizacija poslovanja s povezovanjem, izmenjava izkušenj in promocija zelenih delovnih mest</p> <p>Seznanitev z dobrimi praksami spodbujanja zelenih delovnih mest na lokalni in regionalni ravni (Šentrupert, Škofja Loka, Pivka, Posoška razvojna agencija ipd.).</p> <p>Povezovanje deležnikov spodbujanja zelenih delovnih mest (podjetja, socialna podjetja, kmetije, Zavod za zaposlovanje, razvojne agencije, nevladne organizacije).</p>
---------	---

	<p>Podporno okolje za ustanavljanje zelenih podjetij – tehnološki parki, inkubatorji ipd.</p> <p>Podporno okolje za (zeleno) podjetništvo in obrt: odprava infrastrukturnih ovir, hitrost delovanja in odzivnost občinskih uprav, poenostavitev administracije, promocija in nadgradnja VEM točk (kako se ustanovi socialno podjetje, kaj je potrebno za prodajo na tržnici...).</p> <p>Zelena občinska proračunska reforma (davčne in subvencijske ugodnosti za zelena podjetja, zelene naložbe)</p> <p>Uporaba občinske lastnine za izvedbo projektov zelenih in socialnih podjetij, pri katerih je viden izrazit pozitiven učinek v lokalnem okolju (ugoden najem zapuščenih kmetij in občinskih prostorov za inkubatorje, gospodarjenje z gozdom ipd.).</p> <p>Prostorsko planiranje in hitrejše sprejemanje občinskih prostorskih načrtov.</p> <p>Spodbujanje javnih zavodov k sodelovanju z lokalnimi socialnimi podjetji in nabavi lokalno izdelanih izdelkov.</p> <p>Pretrganje vezi z lobiji, ki se upirajo prehodu v zeleno gospodarstvo (fosilna energetika, avtoceste, veliki onesnaževalci, ipd.).</p> <p>Razpis natečaja za lokalne zelene podjetniške ideje, ki vrnejo življenje v mestna jedra</p>
Energija	<p>Promocija, ozaveščanje širše javnosti o priložnostih na področju energetske sanacije stavb</p> <p>Izobraževanje občinskih uslužbencev in opredelitev ciljnih nalog, kot na primer spremljanje razpisov za podporo učinkoviti rabi energije in obnovljivim virom energije (URE in OVE) na nacionalni in evropski ravni.</p> <p>Celovit pristop k energetskega menedžmentu in energetski obnovi javnih stavb v občini po vzoru Občine Škofja Loka</p> <p>Vzpostavitev lokalne energetske samooskrbe iz obnovljivih virov za ogrevanje javnih stavb po vzoru Občine Šentrupert.</p> <p>Organizacija terenskih ogledov dobrih praks, kjer bodo potencialni nosilci projektov lahko videli na lastne oči, se dotaknili, vprašali tistega, ki je projekt že izpeljal.</p> <p>Aktivna vloga pri promociji in reševanju problematike URE in OVE stavb v razpršenem lastništvu</p> <p>Ozaveščanje lastnikov stanovanj v večstanovanjskih zgradbah, naj aktivneje bdijo nad delovanjem upravnikov in zahtevajo kakovostne storitve ter energetske in finančne prihranke.</p> <p>Organiziranje »Občinskega dneva energije in varovanja okolja«, v katerega se vključijo učenci osnovnih in srednjih šol v lokalni skupnosti.</p> <p>LAS (Lokalna akcijska skupina) se aktivno vključi v URE in OVE.</p> <p>Občina zagotovi in organizira 1 x letno energetskega izobraževanje za zaposlene, strokovno in politično vodstvo občine ter občinske svetnike.</p> <p>Vzpostavitev občinskega energetskega svetovalca za gospodinjstva, javne stavbe in podjetja, ki sodeluje z upravniki ter energetskega managerjem, ki vodi LEK.</p>
Turizem	<p>Povezovanje občin v projektih trajnostnega turizma (zelene destinacije, ki se prilegajo naravnim danostim in jih ne omejujejo občinske meje).</p> <p>Promocijske kampanje za lokalni trajnostni turizem (doma je najlepše)</p> <p>Povečanje vidnosti lokalnih trajnostnih ukrepov, npr. na področju mobilnosti, obnovljivih virov energije ipd., ter izkoriščanje ukrepov za turistične namene.</p> <p>Povezovanje občin s skupnimi regionalnimi prometnimi tokovi pri oblikovanju strategij trajnostnega razvoja prometa in izboljšanju regionalne ponudbe javnega potniškega prometa.</p> <p>Izgradnja funkcionalne javne kolesarske infrastrukture (kolesarske poti, stojala, kolesarnice).</p> <p>Izboljšanje dostopa do informacij o razpoložljivih možnostih trajnostne mobilnosti – informacijski portali o javnem potniškem prometu, P&R, izposoja koles, prometna ureditev ipd.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Namenska zagotovitev prostora, finančnih sredstev in strokovne podpore za razvoj centrov za predelavo lesa (CPL) – poslovnih skupnosti večjega števila malih podjetij, ki bi zaposlovala lokalno prebivalstvo. V procesu ustanavljanja CPL povezati podjetja, koncesionarje, lastnike gozdov, združenja ipd.</p> <p>Prenova in izgradnja javnih objektov s čim višjo vsebnostjo lesa oz. dosledno uveljavljanje revidirane Uredbe o zelenem javnem naročanju.</p> <p>Javne novogradnje iz lesa (vrtci, šole, dom za ostarele, občinske zgradbe...), ki naj služijo kot zgled zasebnemu sektorju</p> <p>Organiziranje službe za upravljanje zasebnih gozdov in spodbujanje lastnikov, da se poslovno vključijo v najbližje centre predelave lesa.</p> <p>Organiziranje poslovne verige od gozda do izdelka na lokalni ravni ter uporaba nerabnih ostankov predelave lesa za energetske oskrbo lokalne skupnosti (šole, vrtci, zdravstveni domovi, domovi za ostarele ...).</p> <p>Ponovno uvajanje tradicionalnih (lokalnih) lesnih obrti.</p>

	Prepoznavanje gozdnega turizma in rekreacije kot pomembnih gospodarskih priložnosti in njuno spodbujanje.
Ravnanje z odpadki	Nadzor nad izvajalci javnih služb pri izvajanju prednostnega reda ravnanja z odpadki
Kmetijstvo	Občinske spodbude za razvoj (tržno usmerjenega) ekološkega kmetijstva: investicijske podpore, podpore tržnemu povezovanju na lokalni ravni, izobraževanje Spodbude za razvoj lokalne oskrbe z ekološkimi živili, zlasti v javnih ustanovah (šole, vrtci) Podpora celovitim projektom razvoja podeželja z izrazito trajnostno naravnostjo, potencialom za ustvarjanje zelenih delovnih mest in vključevanjem ekološke pridelave, na občinski in medobčinski ravni (npr. skozi Lokalne akcijske skupine)
Socialno podjetništvo	V skladu z nacionalno strategijo razvoja socialnega podjetništva in ukrepi po posameznih sektorjih zagotoviti občinsko podporo projektom socialnih podjetij in tako omogočiti sinergijo podpornih instrumentov ter učinkovitejši zagon delovanja novih socialnih podjetij v občinah. Vključevanje projektov, povezanih z razvojem socialnega podjetništva, v izvedbene regionalne razvojne programe in opredelitev konkretnih spodbud in virov sredstev, ki so na ravni regij oziroma lokalnih skupnosti na razpolago za podporo socialnemu podjetništvu. Finančna podpora zaposlitvenim programom socialnih podjetij v obliki sofinanciranja javnih del Z informiranjem in medsebojnim spoznavanjem vzpostaviti zaupanje med občinami in socialnimi podjetji ter okrepiti zavest o skupnem zasledovanju družbeno koristnih ciljev. To lahko pospeši sodelovanje in večjo vključenost socialnih podjetij v izvajanje storitev za lokalno skupnost. Promocija socialnega podjetništva na lokalni ravni.

Združenja občin

Splošno	Izboljšanje prepoznavanja možnosti pridobivanja sredstev EU za spodbujanje zelenih delovnih mest in kapacitet občin za njihovo črpanje.
Ravnanje z odpadki	Spodbujanje lokalnega zelenega podjetništva na področju zmanjšanja odpadkov in učinkovite rabe virov.
Gozdno-lesna veriga	Spodbujanje ustanovitve centrov predelave lesa in povečevanja gospodarjenja z zasebnim gozdom.
Turizem	Spodbujanje občin, da se povezujejo v vsebinsko smiselne turistične destinacije, skupaj pripravljajo turistične strategije, se skupaj promovirajo ipd. (kot npr. občine Bovec, Tolmin, Kobarid, Idrija in Cerklje ob Savi). Posvetiti informativno-izobraževalni dogodek združenja občin predstavitev občinskih in medobčinskih dobrih praks na področju trajnostnega turizma z analizo gospodarskih, socialnih in okoljskih učinkov.
Energija	Ozaveščanje lokalnih političnih odločevalcev, da so naložbe v energetske učinkovitost odlične naložbe – varne, s kratko dobo povračila in visokimi donosi. Promocija in ozaveščanje občin o priložnostih na področju energetske sanacije stavb. Vzpostavitev javno dostopnega monitoringa (ne)uspešnosti izvajanja Lokalnega energetskega koncepta po principu Supervizorja. Spodbujanje občin k vzpostavitvi internetne strani za javno objavo rezultatov energetske učinkovitosti. Izmenjava izkušenj pri uvajanju ukrepov učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije med občinami.
Socialno podjetništvo	Zagotovitev podpore prenosu dobrih praks socialnega podjetništva med posameznimi regijami in spodbujanje širitve na nova področja oziroma sektorje delovanja. Z informiranjem in medsebojnim spoznavanjem vzpostaviti zaupanje med lokalnimi skupnostmi in socialnimi podjetji ter okrepiti zavest o skupnem zasledovanju družbeno koristnih ciljev. To lahko pospeši sodelovanje in večjo vključenost socialnih podjetij v izvajanje storitev za lokalno skupnost.

Podjetja

Splošno	Jasna razvojna vizija (trajnostna naravnost) ter dobro načrtovanje in komuniciranje strateških usmeritev. Družbeno in okoljsko odgovorno delovanje, lokalna pripadnost, poslovna odličnost Razumevanje sinergijskih ekonomskih, socialnih in okoljskih učinkov zelenih delovnih mest. Ozelenitev dejavnosti in produktov (izdelkov in storitev). Razvoj alternativnega bančništva. Uporaba lokalnih virov, izkoriščanje lokalnih priložnosti, grajenje lokalnih verig, lokalno krožno
---------	--

	<p>gospodarstvo.</p> <p>Zagotovitev dostojnih delovnih mest.</p> <p>Dolgoročno zaposlovanje lokalnega prebivalstva, prakse, štipendiranje.</p> <p>Povezovanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami - v zelene podjetniške grozde - z drugimi podjetji v (lokalno) krožno gospodarstvo - povezanost in vključenost ter podpora razvoju lokalnega okolja (podpora dobrodelnim in človekoljubnim organizacijam, sodelovanje s socialnimi podjetji ipd.) <p>Sporočanje potreb in povratne informacije Zavodu za zaposlovanje, odzivnost na ponujene priložnosti (izobraževanja, sofinanciranje).</p> <p>Odprtost, razgledanost, inovativnost, samoiniciativnost, izobraženost o trajnostnem razvoju</p> <p>Nagrajevanje idej za zelene produkte in storitve (zaposlenih in zunanjih).</p> <p>Sporočanje potreb za prehod v zeleno gospodarstvo političnim odločevalcem, zbornicam ipd.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Prenova poslovnih stavb s čim večjim deležem vgrajenega lesa in lesene novogradnje.</p> <p>Prepoznavanje lesene gradnje kot tržne niše za projektantska in izvedbena podjetja.</p> <p>Prepoznava gozda in lesa kot velike gospodarske priložnosti za slovenska podjetja (npr. gospodarjenje z zasebnim gozdom, gozdni turizem ...).</p>
Turizem	<p>Presoja produktov in storitev podjetij glede na njihov potencial za vključevanje v turistično ponudbo ter povezovanje s turističnim sektorjem, kjer je to smiselno.</p>
Energija	<p>Vsako podjetje angažira energetskega managerja (notranjega ali zunanjega), ki skrbi za energetske učinkovitost stavb in proizvodnje. Ta se stalno izpopolnjuje in udeležuje izobraževalnih dogodkov na tematiko URE in OVE v Sloveniji ali v tujini.</p>
Ravnanje z odpadki	<p>Implementacija koncepta industrijske simbioze.</p> <p>Odpadke obravnavati kot surovine v zaključeni zanki (od zibelke do zibelke).</p> <p>Preverjanje ustreznosti zahtev za zmanjšanje virov pri razpisih in dobavah.</p> <p>Javna podjetja: priprava načrtov varčevanja na področju uporabe virov in njihovo finančno ovrednotenje.</p>
Kmetijstvo	<p>Uvajanje predelave ekoloških živil. Povezovanje v vertikalne verige z domačimi ekološkimi pridelovalci.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Promocija koncepta investiranja z družbenim vplivom, ki v odločanje o investicijah poleg finančnih učinkov uvaja tudi vrednotenje socialnih in okoljskih učinkov.</p> <p>Preko sodelovanja v skupnih projektih vključevati nova podjetja v socialno podjetniške iniciative in postopoma preusmerjati njihove poslovne modele v bolj trajnostne oblike.</p> <p>Posebne pomena je potreba po mreženju socialnih podjetij in zagotavljanju delovanju organizacij, ki povezujejo socialna podjetja v kooperative ali združenja. Na ta način se zagotavlja podporno okolje med samimi socialnimi podjetji, vzpostavlja sistem zagovorništva in zastopništva ter možnost mentorskega prenosa znanj med izkušenimi in novimi socialnimi podjetji.</p> <p>Vzpostavitev reprezentativne organizacije socialnih podjetij za vključevanje v socialni dialog z ostalimi deležniki.</p>
Interesna združenja, zbornice	
Splošno	<p>Izobraževanje članstva – predstavitve dobrih praks zelenega podjetništva in njihovih konkurenčnih prednosti na trgu (domačem in mednarodnem).</p> <p>Spodbujanje povezovanja podjetij v interesna združenja zaradi izmenjave dobrih praks, skupnega trženja, industrijske simbioze ipd.</p> <p>Ozaveščanje podjetij (vključno z MSP) o znižanju stroškov in povečanju konkurenčnosti v zvezi z zelenimi tehnologijami, procesi in delovnimi mesti.</p> <p>Prepoznavanje priložnosti in perspektivnosti zelenega gospodarstva ter ozaveščanje članstva.</p>
Energija	<p>Interesna združenja na področju gradbeništva in energetike naj pripravijo terenske ogledne dobrih praks energetske učinkovitosti in lesene gradnje, kjer bodo potencialni nosilci projektov lahko videli na lastne oči, se dotaknili, vprašali tistega, ki je projekt že izpeljal.</p>

	<p>Priprava navodil in prikaz primerov za tripartitno financiranje naložb v energetske učinkovitost in obnovljive vire energije.</p> <p>Vzpostavitev spletnega portala povezanosti med projektanti, arhitekti, energetskimi svetovalci in izvajalci del pri načrtovanju in gradnji objektov.</p> <p>Podpora (mednarodnim) izmenjavam za prenos že uveljavljenih dobrih praks.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Organizacija usposabljanj projektantskih in izvedbenih podjetij za leseno gradnjo (Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, GZS).</p> <p>Podpora pri posodabljanju lesnih obratov in prestrukturiranju lesne industrije.</p> <p>Stremljenje k transparentnem in nemonopolnem gozdno-lesnem trgu v procesu prenove gozdarske zakonodaje.</p> <p>Promocija lesa kot odlične gospodarske priložnosti za Slovenijo.</p> <p>Povezovanje in izobraževanje članov v gozdno-lesnih panogah.</p> <p>Finančno spodbujanje gozdno-lesnih dejavnosti.</p>
Ravnanje z odpadki	Vzpostavitev podpornega sistema za implementacijo koncepta industrijske simbioze v industrijskem sektorju, še posebej za majhna in srednje velika podjetja.
Socialno podjetništvo	<p>Odprtost za vključevanje socialnih podjetij v zbornice in vzpostavitev sekcije socialnih podjetij.</p> <p>Podpora prenosu dobrih praks socialnega podjetništva med regijami.</p> <p>Spodbuda širitvi socialnega podjetništva na nova področja oziroma sektorje delovanja.</p>
Turizem	<p>Promocija vloge trajnostnega turizma pri povečanju dodane vrednosti širokega spektra gospodarskih dejavnosti oziroma njihovih produktov in storitev.</p> <p>Spodbujanje povezovanja podjetij v trajnostne turistične grozde.</p>

Združenje delodajalcev Slovenije

Letni natečaj za najboljša zelena delovna mesta na različnih področjih zelenega gospodarstva in zagotavljanje medijske promocije za širjenje dobrih praks (kot to že delajo za energetske učinkovitost).

Zavod za zaposlovanje

Splošno	<p>Leto 2015 – leto zelenih delovnih mest (rdeča nit v vseh aktivnostih)</p> <p>Vključitev zunanjih svetovalcev za zelena delovna mesta</p> <p>Usposabljanje svetovalcev</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje zelenih zaposlovalcev, ogledi dobrih praks, prepoznavanje potreb lokalnega okolja - poglobitev poznavanja koncepta zelenega delovnega mesta - info listi (razlagalni materiali) - usposabljanje za svetovanje o možnih finančnih spodbudah za zelena delovna mesta - razvoj indikatorjev za potrebe prepoznavanja zelenih delovnih mest <p>Informiranje, ozaveščanje, izobraževanje, motiviranje brezposelnih oseb in delodajalcev</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvalitetna izobraževanja za brezposelne osebe in informacije za delodajalce - prevetritev izobraževanj in novi programi usposabljanj - ogledi dobrih praks - svetovanja o zelenih delovnih mestih - ciljna prilagoditev seminarjev, nacionalne poklicne kvalifikacije - ZDM – priložnosti za samozaposlitve (posebej na podeželju – kmetija, gozd ...) - angažiranje delodajalcev za predstavitev dobrih praks <p>Ozelenitev finančnih in ostalih spodbud</p> <ul style="list-style-type: none"> - fokusirani razpisi za ZDM, zelena javna dela, podjetno v svet zelenega podjetništva - uvedba »znaka ZDM« <p>ZRSZ v vlogi povezovalca</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezovanje brezposelnih oseb in zelenih delodajalcev - zeleni zaposlitveni sejem - zeleni inkubator <p>Administrativna razbremenitev in ozelenitev dejavnosti ZRSZ</p> <ul style="list-style-type: none"> - kadrovska in strokovna okrepitev - administrativna razbremenitev - uvajanje Zelene pisarne v delovanje ZRSZ
---------	---

Ravnanje z odpadki	Omogočiti prednostna javna dela na področju preprečevanja nastajanja odpadkov in ponovne uporabe.
Gozdno-lesna veriga	Nadaljevanje in krepitev poklicnih usposabljanj (NPK) za delavce v gozdno-lesni verigi in krepitev nadzora in zagotavljanja kakovosti teh usposabljanj.
Energija	Usposabljanje brezposelnih za izvajanje del na področju učinkovite rabe energije v stavbah.
Turizem	Predstavitve dobrih praks in priložnosti za samozaposlitev na področju trajnostnega turizma brezposelnim osebam.
Kmetijstvo	Omogočanje obiskovanja informativnih izobraževanj za poklice v ekološkem kmetijstvu in živilstvu iskalcem zaposlitve.
Socialno podjetništvo	Vzpostavitev sodelovanja s socialnimi podjetji, ki delujejo na posameznem območju: spoznati njihove razvojne načrte in oblikovati individualizirane kombinacije ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki bodo prispevali k nastanku trajnih zelenih delovnih mest. Socialnim podjetjem zagotoviti delež sredstev za izvedbo ukrepov aktivne politike zaposlovanja v skladu s pričakovanim deležem delovnih mest, ki naj bi jih zagotavljala (vsaj 10 %). Usposobiti osebe na Območnih enotah Zavoda za zaposlovanje o posebnostih socialnih podjetij in njihovem pomenu pri nastanku novih delovnih mest. Zagotovitev povezovanja z lokalnimi mrežami socialnih podjetij in sodelovanje pri izgradnji zavesti o nujnosti povezovanja in sodelovanja različnih institucij podpornega okolja.

Center RS za poklicno izobraževanje

Splošno	Definira zeleno in ozelenjeno delovno mesto. Sodelovanje v mednarodnih projektih na področju razvoja novih zelenih poklicev in aktivno prispevanje k zmanjšanju brezposelnosti skladno z trajnostnimi naravnimi danostmi Slovenije.
Socialno podjetništvo	Uvajanje usposabljanj za pridobivanje znanj in spretnosti, ki so potrebna za uspešno delo v socialnem podjetništvu (splošna podjetniška znanja in specifična znanja o dejavnostih, ki jih razvijajo socialna podjetja). Vključitev znanj za spodbujanje socialnega vključevanja in zaposlitvene rehabilitacije v izobraževalne programe. Razvoj celovitih programov usposabljanj o posameznih vidikih socialnega podjetništva za različne ciljne skupine (podjetnike, javne uslužbenke, brezposelne osebe, NVO ...). Certificiranje programov za pridobivanje nacionalne poklicne kvalifikacije s področja socialnega podjetništva.

Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije

Splošno	Razpis štipendij za zelena delovna mesta. Povečanje prepoznavnosti zelenih delovnih mest. Priprava razpisov, ki odgovarjajo na potrebe zelenih in socialnih podjetij po človeških virih.
Socialno podjetništvo	Zagotovitev štipendijskih shem za specifične poklice in pridobivanje kompetenc, potrebnih za uspešno delo v socialnem podjetništvu.
Gozdno-lesna veriga	Štipendiranje študentov gozdarstva in lesarstva, financiranje praks v tujini, razvoj in spodbujanje kadrov z velikim potencialom za gozdno-lesno raziskovalno delo, politiko in podjetništvo.

Andragoški center Slovenije

Splošno	Leto 2015 – leto zelenih delovnih mest (rdeča nit v vseh aktivnostih – Teden vseživljenjskega učenja, študijski krožki, Projektno učenje za mlade...) Usposabljanje izobraževalcev za vključevanje vsebin trajnostnega razvoja in zelenega gospodarstva. Spodbujanje medgeneracijskega druženja in prenosa znanj za zelene poklice. Spodbujanje okoljske pismenosti.
Socialno podjetništvo	Razvoj programov vseživljenjskega učenja s področja socialnega podjetništva.

Raziskovalne, izobraževalne in strokovne inštitucije

Splošno	<p>Sodelovanje pri oblikovanju usmerjenih srednje in dolgoročnih ciljev prehoda v trajnostno družbo in zeleno gospodarstvo.</p> <p>Usposabljanje za zelene poklice prihodnosti.</p> <p>Multidisciplinarnost univerzitetnih študijev (npr. les - gozd)</p> <p>Krepitev projektantskega in drugega strokovnega znanja na področju sodobnih tehnologij (les, učinkovita raba energije, obnovljivi viri energije, industrijsko oblikovanje za krožno gospodarstvo, reciklaža ipd).</p> <p>Vključitev dobrih praks zelenih delovnih mest v izobraževalne programe in informacijske portale .</p> <p>Sodelovanje s podjetji in posluh za njihove potrebe (usposobljeni kadri, raziskave, strokovna podpora..., na primer: Zaveznitvo znanja za celovito energetske obnovo javnih stavb).</p> <p>Spodbujanje in omogočanje mednarodnih izmenjav in študentskih praks v zelenem gospodarstvu.</p> <p>Podpora kreativnim zelenim idejam in ozaveščanje študentov o alternativnih možnostih zaposlitve in samozaposlitve.</p>
Turizem	<p>Priprava kakovostnih analiz gospodarskih, družbenih in okoljskih učinkov trajnostnega turizma.</p> <p>Ozelenitev turističnih izobraževalnih programov in vključitev domačih in tujih dobrih praks.</p>
Energija	<p>Zbornica za arhitekturo in prostor (ZAPS) naj z izborom izobraževanj, ki jih organizira, pokaže na pomembnost energetske učinkovitosti pri sodobnem projektiranju. To bi morala biti ena najpomembnejših tem za arhitekto, saj so vsi pravilniki usmerjeni v spodbujanje energetske učinkovitosti.</p> <p>Izobraževanje izvajalcev in nadzornikov del na področju energetske sanacije stavb in nadzornikov.</p> <p>Izobraževanje in razvoj na področju SNES (skoraj nič energijskih stavb).</p> <p>Organizacija tematskih izobraževanj za spregledane ciljne skupine, ki lahko pripomorejo k spodbujanju zelenih delovnih mest: upravniki stavb, energetske managerji, mediji, vodilni v nadzornih odborih podjetij in večstanovanjskih stavb, župani, občinski svetniki, poslanci...</p>
Kmetijstvo	<p>Usposabljanje strokovnjakov na področju ekološkega kmetijstva ter raziskave in razvoj v ekološkem kmetijstvu in živilstvu.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Ozaveščanje in izobraževanje projektantov o možnostih in prednostih lesene gradnje .</p> <p>Izvedba aplikativnih raziskav na področju gozdarstva in lesarstva.</p>
Socialno podjetništvo	<p>Vključevanje vsebin, povezanih s socialnim podjetništvom, v programe javnih raziskovalnih inštitutov in univerz.</p> <p>Zagotovitev metodološko utemeljenih podlag za spremljanje delovanja in potreb različnih oblik socialnih podjetij ter merjenje družbenega učinka njihovega delovanja.</p> <p>Povezovanje raziskovalcev, snovalcev politik in socialnih podjetnikov v skupine (projektne, programske, raziskovalne ...), znotraj katerih se zagotavlja prenos znanja in informacij ter vzajemno učenje in izgradnja kompetenc.</p>
Ravnanje z odpadki	<p>Spodbujanje raziskav in razvoja na področju doseganja čistejših in manj potratnih proizvodov in tehnologij ter širjenje in uporaba rezultatov takšnih raziskav in razvoja.</p>

Ekosklad

Splošno	<p>Izboljšanje informiranosti ciljnih javnosti o razpoložljivih finančnih spodbudah in kreditih.</p> <p>Subvencije, ki spodbujajo zasebne naložbe (energetska sanacija stavb).</p> <p>Zmanjšanje višine finančnih spodbud tako, da bodo te na razpolago tekom celega leta.</p>
Energija	<p>Vzpostavitev vavčerskega sistema energetskega svetovanja občanom.</p> <p>Razširitev energetskega svetovanja z gospodinjstev še na podjetja in javne institucije.</p> <p>Podpora delovanju (z javnim razpisom) nevladnim organizacijam, ki delujejo na področju ozaveščanja javnosti o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije.</p> <p>Povečevanje deleža razpoložljivih sredstev za informativno izobraževalne aktivnosti. URE in OVE morajo postopoma postati finančno utemeljeni brez spodbud.</p>
Gozdno-lesna veriga	<p>Razširitev ponudbe finančnih spodbud za leseno gradnjo in predelavo lesa ter povečanje zahtevanega deleža vgradnje lesa nad stopnjo iz Uredbe o zelenem javnem naročanju.</p> <p>Povečanje spodbud za uporabo trajnostnih gradbenih materialov (pri energetske sanaciji stavb in novogradnjah), s poudarkom na lesu.</p>

Zavod za gozdove Slovenije

Gozdno-lesna veriga	Spodbujanje ustanovitev centrov predelave lesa in povečevanja gospodarjenja z zasebnim gozdom. Večji ozir na ekonomskem učinku pri gozdnogospodarskem načrtovanju.
---------------------	---

Nevladne organizacije

Splošno	Sodelovanje pri oblikovanju usmerjenih srednje in dolgoročnih ciljev prehoda v trajnostno družbo in zeleno gospodarstvo. Promocija in spodbujanje zelenih delovnih mest, vključno s predstavitvami dobrih praks (primer: portal Nacionalna energetska pot - NEP Slovenija , kjer je predstavljenih 660 objektov, ki so dobre prakse energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije). Aktivno informiranje in ozaveščanje odločevalcev, spremljanje izvajanja sprejetih politik.
Energija	Ozaveščanje odločevalcev in javnosti, da so naložbe v energetske učinkovitost odlične naložbe – varne, s kratko dobo povračila in visokimi donosi. Promocija in ozaveščanje širše javnosti o priložnostih na področju energetske sanacije stavb. Organiziranje terenskih ogledov dobrih praks, kjer nosilci projektov novogradenj ali sanacije stavb spoznajo izkušnje iz prve roke. Popularizacija OVE in URE na inovativne načine (primer: modna revija »oblek« iz toplotnih izolacij).
Socialno podjetništvo	Usmeritev v profesionalizacijo delovanja in povečanje deleža aktivnosti za ustvarjanje prihodkov. Razvoj in aplikacija novih poslovnih modelov, katerih cilj je maksimiranje družbenega učinka delovanja. Okrepitev povezovanja in zagotovitev enotnega nastopa do drugih deležnikov in interesnih skupin za spodbujanje zelenega in socialnega podjetništva.

Mediji

Splošno	Oblikovanje in izvedba rednih programov z izobraževalnimi/ozaveščevalnimi vsebinami za promocijo zelenega gospodarstva in trajnostnega razvoja (po vzoru radijskih Kmetijskih nasvetov in TV oddaje Ljudje in zemlja). Predstavljanje domačih in tujih dobrih praks zelenega gospodarstva, predstavitev zaposlitvenih in samozaposlitvenih možnosti.
Energija	Ozaveščanje javnosti, da so naložbe v energetske učinkovitost odlične naložbe – varne, s kratko dobo povračila in visokimi donosi.
Turizem	Promocija trajnostnega turizma v turističnih in potpisnih oddajah – predstavitev socialnih, gospodarskih in okoljskih vplivov v lokalnem okolju.
Gozdno-lesna veriga	Promocija in spodbujanja celovite rabe lesa in lesnih izdelkov, narejenih v Sloveniji iz domačega lesa, vključno s predstavitvami dobrih praks.

IV. Mehanizmi financiranja, povezani z zelenimi delovnimi mesti

Instrumenti financiranja lahko prispevajo k spodbujanju zelene rasti na dva načina: neposredno, s podpiranjem razvoja zelenih delovnih mest (na primer z usposabljanjem ali s programi zaposlovanja), ali posredno, s financiranjem učinkovite rabe virov in s širšimi podnebnimi in okoljskimi projekti, za katere so potrebna nova delovna mesta in/ali znanja. Večina v nadaljevanju predstavljenih mehanizmov financiranja spada v drugo kategorijo in niso posebej usmerjeni v spodbujanje ZDM.

V prihajajočem obdobju bodo za Slovenijo pretežni vir svežih razvojnih sredstev evropski skladi in programi. Spodaj je naštetih nekaj evropskih instrumentov financiranja, ki se lahko izkoristijo za spodbujanje ZDM v večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020.

- **Evropski socialni sklad** (*European Social Fund, ESF*) sofinancira aktivacijske ukrepe na trgih dela in ukrepe za lažji prehod v zaposlitev.
- **Evropski sklad za regionalni razvoj** (*European Regional Development Fund, ERDF*) financira vlaganja v izobraževalno infrastrukturo ter v raziskave, razvoj in inovacije na področju nizkoogljičnih tehnologij.
- **Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, EKSRP** (*European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD*) podpira diverzifikacijo delovnih mest v nekmetijske dejavnosti in razvoj majhnih podeželskih podjetij.
- **Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, ESPR** (*European Marine and Fisheries Fund, EMFF*) podpira prehod na trajnostni ribolov, vključno z usposabljanjem in podporo malim podjetjem.
- **Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji, ESPG** (*European Globalisation Adjustment Fund, EGF*) s sofinanciranjem prekvalificiranj in ukrepov za iskanje zaposlitve pomaga pri upravljanju procesov prestrukturiranja.
- **Obzorje 2020** (*Horizon 2020, The EU Framework Programme for Research and Innovation*) namenja sredstva raziskavam in inovacijam; velik del sredstev je namenjen projektom, ki naslavljajo podnebne spremembe in trajnostni razvoj.
- **Program EU za izobraževanje, usposabljanja, mlade in šport Erasmus+** (*Erasmus+: the new EU programme for Education, Training, Youth and Sport for 2014–2020*) je namenjen krepitevi usposobljenosti in zaposljivosti ter moderniziranju sistemov izobraževanja, usposabljanja in mladinskega dela.
- **Program za konkurenčnost in inovativnost** (*Competitiveness and Innovation Programme, CIP*) in storitev FP7 poskušata prispevati k gospodarski rasti s podporo projektom, ki se ukvarjajo z inovacijami, vključno z obnovljivimi viri energije in energetske učinkovitostjo.
- **Skupni ukrep za podporo mikrofinančnih institucij v Evropi** (*Joint Action to Support Micro-Finance Institutions in Europe, JASMINE*) zagotavlja podporo spodbujanju podjetništva, novoustanovljenim podjetjem in samozaposlovanju.
- **Evropski mikrofinančni instrument Progress** (*European Progress Microfinance Facility*) prav tako zagotavlja podporo samozaposlenim in mikropodjetjem, ki se jo lahko usmeri v ZDM.
- **Skupni evropski viri za mikro do srednje velika podjetja** (*Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises, JEREMIE*) države EU lahko del sredstev strukturnih skladov vložijo v

obnovljive instrumente (skladi tveganega kapitala, posojilni, jamstveni skladi). Sredstva so lahko namenjena tehnološki posodobitvi proizvodnih struktur za pomoč pri doseganju ciljev nizkoogljičnega gospodarstva.

- **Program pomoči EU za skladnost z okoljsko zakonodajo** (*Environment Compliance Assistance Programme, ECAP*) si prizadeva za izboljšanje okoljskega delovanja mikro, malih in srednjih podjetij, ki v EU proizvedejo 60–70 % industrijskega onesnaževanja.
- **Skupna iniciativa EIB in EK za spodbujanje lokalne energije** (*European Local Energy Assistance, ELENA*) lokalnim in regionalnim organom pomaga privabiti finančna sredstva za projekte trajnostne energije. Na voljo so finančna sredstva in tehnična pomoč.
- **Joint Assistance to Support Projects in European Regions (JASPERS)** zagotavlja neodvisno svetovanje in omogoča boljšo pripravo pomembnejših infrastrukturnih projektov. Med upravičenimi so tudi projekti iz področja energetike.
- **Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (JESSICA)** je skupna evropska pobuda za trajnostne naložbe v mestna območja, ki preko mehanizmov finančnega inženiringa podpira trajnostni razvoj in obnovo mestnih območij.
- **EBRD in EIB** naj bi preko kreditov oz. povrtanih sredstev financirali projekte URE in OVE.
- **EBRD** je v novi strategiji predvidela *revolving* sklad za energetske sanacije stavb in vlaganje v obnovljive vire energije.

Poleg evropskih obstajajo tudi nekateri nacionalni viri financiranja, ki bi jih bilo mogoče s prilagoditvijo kriterijev za podeljevanje sredstev usmeriti v spodbujanje zelenih delovnih mest:

- **EKO sklad** z nepovratnimi finančnimi spodbudami ter ugodnimi krediti spodbuja naložbe na področju varstva okolja, skladno z nacionalnim programom varstva okolja in s skupno okoljsko politiko Evropske unije. www.ekosklad.si
- **Slovenski podjetniški sklad** dodeljuje finančne podpore in spodbude podjetniškemu sektorju v Sloveniji. Sklad vsako leto razpisuje državne pomoči za razvojno-širitvene investicije mikro, malih in srednje velikih podjetij (MSP) v Sloveniji. www.podjetniskisklad.si
- **SID Banka** v imenu in za račun države opravlja dejavnosti zavarovanja izvoznih kreditov in investicij ter program izravnave obresti. www.sid.si/Financiranje
- **Slovenski regionalno razvojni sklad** ponuja subvencije, posojila in jamstva za doseganje javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja. www.regionalnisklad.si
- **Javna agencija za raziskovalno dejavnost** financira raziskovalno in inovacijsko dejavnost. www.arrs.gov.si/sl/razpisi.
- **Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja** dodeljuje finančna sredstva na področju kmetijstva, živilskopredelovalne industrije in razvoja podeželja. www.arsktrp.gov.si/si/o_agenciji/javne_objave/javni_razpisi.
- **Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo** sprejema ukrepe za krepitev mednarodne konkurenčnosti slovenskih podjetij in spreminjanje strukture slovenskega gospodarstva. http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi.
- **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** razpolaga s finančnimi sredstvi za ukrepe na področjih kmetijstva, razvoja podeželja, prehrane, varstva rastlin, veterinarstva in zootehnike, gozdarstva, lovstva, ribištva, varnosti in kakovosti krme in hrane oziroma živil. http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/.

- **Ministrstvo za okolje in prostor** financira ukrepe na področju podnebnih spremembe, narave in biotske raznovrstnosti, kakovosti življenja, odpadkov in industrijskega onesnaževanja ter prostorskega razvoja. http://www.mop.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/.
- **Sklad za podnebne spremembe** – viri sklada so prihodki ustvarjeni s prodajo emisijskih kuponov in se lahko porabijo za izvedbo potrebnih ukrepov za blaženje in prilagajanje posledicam podnebnih sprememb. Sredstva razpisuje Eko sklad.
- **Vodni sklad** – v preteklosti je financiral izgradnjo hidro elektrarn.
- **Ministrstvo za infrastrukturo** razpolaga s finančnimi viri za razvoj energetske, okoljske in prometne infrastrukture, pristojno je za spodbujanje OVE in URE.
http://www.mzi.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/.
- **Javna agencija SPIRIT Slovenija** preko javnih naročil in razpisov spodbuja podjetništvo, inovativnost, razvoj, investicije in turizem. Pregled virov financiranja na podjetniškem portalu: <http://www.podjetniski-portal.si/izdelki-in-storitve/viri-financiranja>.
- **Energetsko pogodbenišтво** - ponudba storitev energetskega pogodbeništvja je v Sloveniji slabo razvita, energetska podjetja bi bilo potrebno prestrukturirati oz. spodbuditi k aktivnejšemu oblikovanju teh storitev. <http://www.gge.si/o-druzbi> <http://www.eltec-petrol.si/poslovni-modeli>.
- **Komercialne banke** nudijo kredite, namenjene investicijam v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije, vendar niso dovolj prepoznavne. V nekaterih primerih (večstanovanjske stavbe ipd.) so zaprošena sredstva za banke previsoka oziroma preveč tvegana – državna poročta bi spodbudila obsežnejši razmah “zelenih” kreditov. www.banka-koper.si/Fizicne_osebe/Krediti_in_lizing/Krediti_za_zeleno_prihodnost
www.sparkasse.si/zeleni-kredit
- **Energetske zadruge** pri nas niso razvite, četudi v Evropi obstajajo uspešni modeli in primeri dobrih praks.
- **Sklad za financiranje razgradnje NEK** bi lahko sprejel investicijske politiko, ki bi v obliki povratnih sredstev financirala ukrepe v URE in OVE. www.sklad-nek.si